

V rámci činnosti HRC proběhne mezinárodní symposium spojené s výstavou *Bezedno* – Vilém Flusser a umění

Hra proti aparátu. Filosofie médií a kultury Viléma Flussera

7.–8. 4. 2017, Filozofická fakulta UK a Goethe-Institut

Pořádá Výzkumná skupina *teorie/filosofie médií* FF UK.

Partneři: Goethe-Institut, FAMU, Kompetenzzentrum

Medienanthropologie, Bauhaus-Universität Weimar.

Koncepce a moderace: Baruch Gottlieb & Kateřina Krtilová

Symposium se koná v angličtině bez simultánního tlumočení.

Vstup zdarma.

Praha jako rodné město Viléma Flussera je zároveň filosofickým pojmem jeho autobiografie *Bezedno*. „*Bezedno*“ znamenalo [...] nejen ztrátu všech modelů prožívání, poznání a hodnot, nýbrž také ztrátu struktury, která těmto modelům dává řád. Nešlo tedy jen o ztrátu všech modelů spojených s ‚Prahou‘, z nichž se staly prázdné formy, ale o ztrátu celé konstrukce (totiž okcidentální tradice), která modely drží pohromadě a z níž zbyla jen pravidla nesmyslné hry.“

Motiv *bezednosti* lze chápat jako princip, který Flussеровu filosofii kultury a médií spojuje: východiskem je v obou případech hluboká krize západního myšlení, „modelů“, které určují vztah ke světu. Existenciální vykořenění, který Flussеров život po útěku z Prahy v roce 1938 určilo, mu umožnilo relativizovat samozřejmé ukotvení ve „vlastní“ kultuře, v tradicích osvícenství a humanismu a současně formulovat myšlenku „svobody migranta“.

Později Flusser rozvíjí filosofii médií, v níž se zaměřuje na praktiky a techniky, věci a „nevěci“ (*Undinge*), architektury a nástroje jako na média, která kulturu a skutečnost, vědění a vnímání formují. Obrazy, písmo, počítání a komputace vytvářejí pokaždé jiné formy vědomí a jiné skutečnosti, které lze popsat jen ve vztahu k odlišným univerzům. Výchozím bodem jak svobody migranta, tak i možnosti „skoku“ z jednoho univerza do druhého, je radikální zpochybnění všech modelů – ve Flusserově pojetí ztráta půdy pod nohama.

Na konci Flusserových dějin západní kultury, po skoku z univerza textu, se ocitáme v univerzu komputace ovládaném technologií, která myšlení nejen formuje, ale takřka nahrazuje. Umožňuje (logicko-matematické) myšlení mechanizovat, generujíc „umělou inteligenci“, která operuje nezávisle na lidském vnímání a čase. Jde o technologii měnící operátory ve „funkcionáře“, kteří jednají jen v rámci daných pravidel a rozhodují jen v rámci předem daných možností.

Nakolik lze Flusserovu myšlenku „hry proti aparátu“ uplatnit také v univerzu komputace – nikoliv jen na jeho okraji, tj. stále na půdě univerza textu? Přijmeme-li Flusserův (nebo také Kittlerův) předpoklad, že technologie je významnou součástí kultury, zůstává otázka, jak kriticky reflektovat komputaci i různé (jiné) techniky a praktiky, nástroje a umělecká díla, která kulturu utvářejí. Kdy reflexe vlastních podmínek následuje jen technická, ekonomická či politická pravidla hry, a kdy umožňuje svobodu v zacházení s aparátem? Co lze chápat jako „aparát“ a jaké pojetí kultury nesměřuje k technologickému determinismu, ale ke kritické reflexi technických podmínek vědění, vnímání a jednání?

Program je k dispozici na webu sympozia.

5. 4. – 7. 5. 2017

Kurátoři/curated by:
BARUCH GOTTLIEB
PAVEL VANČÁT

Vernisáž: úterý 4. 4. 2017 v 18 h
Opening: Tuesday, 4. 4. 2017 at 6 pm

GAMU

www.gamu.cz/flusser

Otevřeno denně mimo pondělí
10–12 h a 13–18 h

Open daily except Monday
10 am–12 pm and 1–6 pm

GAMU

FLUSSER

ÉM

BEZEDNO

GAMU, Malostranské náměstí 12,
Praha 1 (vchod z průchodu do ulice
Tržiště/entrance from the passage
to Tržiště Street)

A UMĚNÍ

VILÉM